

Wrocław 24 maja 2021 r.

Prof. Jacek Szewczyk
Akademia Sztuk Pięknych
Im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Ocena pracy i rozprawy doktorskiej, dorobku artystycznego i dydaktycznego mgr Li Xu w postępowaniu doktorskim, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym w dniu 23 marca 2021 r. w Instytucie Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Li Xu ukończył studia magisterskie na Wydziale Architektury i Designu w Akademii Sztuk Pięknych w Pradze. Dyplom zrealizował na kierunku Projektowanie Graficzne i Komunikacja Wizualna. Obecnie pracuje jako nauczyciel akademicki w Beijing Institute of Graphic Communication w Pekinie. Poza pracą na uczelni prowadzi własną pracownię projektową.

Ocena dorobku artystycznego.

Mgr Li Xu jest wybitnym chińskim projektantem plakatów, cieszącym się zasłużonym uznaniem wśród grafików zajmujących się projektowaniem. Jest artystą, którego domenę zainteresowań artystyczno-ideowych stanowi nie tylko plakat, ale także sztuka chińskiej typografii. W jego dziesiątkach plakatów prezentowanych na wielu wystawach i konkursach, widać nieustającą fascynację chińską typografią, a także chęć przekazywania widzom treści i idei zawartych lub wyobrażonych w pojedynczych znakach/piktogramach, tworzących pismo. Pozwala sobie na eksperymentowanie, wzbudzając tym ogromne zainteresowanie; tworzy fascynujące grafiki ekranowe, czy właściwie komunikaty interaktywne, kierowane do odbiorców, prezentowane w technice rozszerzonej rzeczywistości, mappingu i animacji komputerowej. Równolegle do działalności dydaktycznej i projektowej Li Xu jest aktywnym uczestnikiem życia artystycznego teraźniejszych Chin, czego przykładem jest zorganizowanie i kuratorowanie kilku znaczącym międzynarodowym festiwalom i wystawom, dedykowanym głównie typografii i plakatowi.

Są to m.in: Beijing Art & Design 2019, International Poster Festival of Shenzhen i Zi Hui-US & China Typographic Poster Exchange Exhibition. Li Xu jest konsultantem Prague Virtual Biennale oraz Prague International Art & Design Exhibition, a także prezesem organizacji na rzecz promowania sztuki - CIDEA. Wielokrotnie zorganizował i prowadził warsztaty projektowania form graficznych oraz chińskiej typografii podróżując i odwiedzając gościnnie, jako wizytujący artysta, uczelnie i instytucje artystyczne na całym świecie. Kilukrotnie był w Polsce. Li Xu był członkiem jury w kilkunastu międzynarodowych festiwalach i konkursach plakatu, designu i sztuki: we Francji, Grecji, Polsce, Włoszech, Serbii, Korei Południowej, Ukrainie, Czechach, Kirgistanie, Meksyku, Turcji i na Łotwie.

Mgr Li Xu otrzymał kilka renomowanych nagród i wyróżnień: W 2012 r. - Złotą nagrodę - IDA-International Design Awards 2012 oraz brązowy medal Pentawards 2012. W 2011 r. 1 nagrodę AIGA Design Awards 2011 oraz The London Creative Awards 2011.

W roku 2008 otrzymał honorową nagrodę na Digital Art Exhibition of 2008 Olympic Fine Arts. W 2007 r. 1 nagrodę na 16th Asian Games in Guangzhou Poster Design Competition i honorową nagrodę na 26th Summer Universiade Mascon Design Contest.

Mgr Li Xu miał 9 wystaw indywidualnych w prestiżowych muzeach i galeriach rozsianych praktycznie po wszystkich kontynentach. Pierwszą była wystawa chińskiego plakatu typograficznego - „Li Xu - Playing a Character”, która odbyła się 2015 r. w Seoul lang Gallery, w Korei Płd. W tym samym roku miała miejsce wystawa projektów plakatów Li Xu w Galerii GuanShanYue, w ShenZhen, w Chinach. W 2016 r. Li Xu miał wystawę projektów plakatów w Alliance Francaise Bucaramanga Senghor Gallery w Kolumbii oraz Li Xu „Plakaty” - wystawa chińskich plakatów typograficznych w Galerii Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. W następnym roku - 2017 - Li Xu otworzył wystawę projektów plakatów typograficznych w Kerry Packer Civic Gallery w Adelaidzie, w Australii. W 2018 r. Li Xu był gościem honorowym podczas Ecuador Poster Biennial 2018 - w Muzeum Jose Joaquin w Quito, w Ekwadorze, a także zorganizował wystawę plakatów interaktywnych w czasie Dubai Design Week w Zjednoczonych Emiratach Arabskich i wystawę plakatów chińskiej typografii, w trakcie Moskiewskiego Festiwalu Typomania 2018 w Muzeum Moskwy, w Rosji. W 2019 r. odbyła się wystawa „Li Xu sztuka typografii” - podczas Dni Grafiki Torino, projekt "Casa Cina" w Palazzo Birago, w Turynie we Włoszech.

Mgr Li Xu brał udział w kilkudziesięciu zbiorowych wystawach w galeriach i muzeach, wielu cyklicznych konkursach plakatu i typografii organizowanych na całym świecie.

Był często zapraszany gościem festiwalu i wydarzeń artystycznych, prezentując swoje projekty plakatów i typografii. Cała lista aktywności wystawienniczej mgr Li Xu znajduje się w dokumentacji przewodu doktorskiego.

Ocena pracy i rozprawy doktorskiej.

Mgr Li Xu swoją pracę, jak i rozprawę doktorską zatytułował *The Hidden Graphic - Ukryta grafika*. W praktyce jest to seria składająca się z kilkudziesięciu barwnych i czarno białych grafik, wykonanych w technice cyfrowej. Inną część prac Li Xu prezentuje w formie instalacji przestrzennej, a kolejne prace to grafiki ekranowe, rozszerzone o interakcję z widzami. Seria grafik na papierze jest podzielona na mniejsze cykle, prezentujące różnorodne rozwiązania formalne, przedstawiające mniej lub bardziej widoczne piktogramy opisujące w chińskiej typografii cechy żeńskie lub męskie. Charakterystycznym wyróżnikiem chińskiej typografii jest to, że pojedyncze znaki nie oznaczają jakiejś konkretnej litery w alfabecie, ale zespół atrybutów związanych np.: z pojęciem kobieta czy mężczyzna. Autor tak to opisuje w rozprawie doktorskiej - *Na tym etapie wybrałem postać żeńską (女 nu) i męską (男 nan). Te dwa słowa to piktogramy o wyraźnych cechach graficznych, intuicyjnie przekazują przesłanie mężczyźni uprawiających rolę (znak 男 składa się ze znaku-pierwiastka tian 田 czyli pole oraz li 力 czyli siła) i kobiet tkających poprzez wizualną formę w inskrypcjach z kości wróżebnych.* Li Xu dzieląc całą serię na mniejsze cykle, używając bardzo prostych przedmiotów, w rodzaju strzykawkę, lup, dłoni, obiektywu kamery, wykresu kardiogramu czy kasku chroniącego głowę robotnika razem z kombinerkami, buduje całą gamę grafik, w których porusza ważne problemy społeczne, dotyczące życia zarówno kobiet, jak i mężczyzn we współczesnym społeczeństwie chińskim. Tytułowa - ukryta grafika - to obrazy wielokrotnie zmanipulowanych, przedstawionych powyżej przedmiotów, tworzących formalnie nową jakość estetyczną i narzucone przez autora znaczenia. Manipulacje elementami składającymi się na obraz graficzny, a w tym wypadku mowa jest o przedmiotach wymienionych wcześniej, to jak opisuje autor dysertacji „eksperymenty z podstawowym wzorem”, czyli wyjściową wersją pracy graficznej.

To właśnie ta pierwotna wersja grafiki poddana zostaje różnorodnym działaniom, manipulacjom, polegającym najczęściej na zagęszczeniu lub rozformowaniu poszczególnych obiektów/elementów lub ich innym ułożeniu względem siebie, czasami powiększeniu detalu albo dołożeniu koloru, czy zróżnicowaniu waloru, dodaniu iluzji przestrzeni i tym podobnych efektów. Każdy z przedmiotów wybranych przez artystę i użytych w pojedynczych grafikach symbolizuje coś specyficznego. Autor grafik, używając charakterystycznych przedmiotów/symboli w swojej narracji przekazanej widzom, porusza bardzo konkretne problemy oraz zagadnienia społeczne, dotyczące przede wszystkim kobiet i mężczyzn. Dlatego, za każdym razem wynikiem kolejnych manipulacji obrazem graficznym jest bardziej lub mniej rozpoznawalny piktogram, przedstawiający cechy żeńskie lub męskie. Pisząc o tym w dysertacji Li Xu w cyklu grafik zatytułowanym „Sexual Harassment” przedstawia problem molestowania seksualnego, gdzie dłoń widoczna na grafice układa się w piktogram żeński i staje się symbolem złego dotyku. Pisząc dalej o grafikach „Monitoring Everywhere” i „Against Domestic Violence” ukazuje problem przemocy domowej. Pierwsza z nich oparta o prawdziwą historię, opowiada o ukrytej kamerze zamontowanej w mieszkaniu chińskiej rodziny i o drastycznych scenach przemocy. Na grafice widać element obiektywu kamery poddany różnym manipulacjom, zarówno w kolorze czerwonym, podkreślającym drastyczność zdarzeń, jak i w czerni i bieli, stanowiącym coś w rodzaju suchego obrazu dokumentującego całe wydarzenie. Podobnie jest w przypadku drugiej grafiki, gdzie autor użył kilku znaków – symboli; w rodzaju krzyża, zaciśniętej pięści czy opatrunku. Przedstawiane w kontrastach czerni i bieli, dramatycznie odnoszą się do zagadnień przemocy. Obie prace wprost dotyczą kobiet i ich sytuacji w społeczeństwie. Li Xu ten problem ponownie wizualizuje, używając przetworzonego piktogramu żeńskiego. Innym poważnym zagadnieniem poruszonym przez Li Xu w dysertacji i zobrazowanym w pracach „Labour work” - jest migracja chłopów z biednych rejonów Chin do ogromnych metropolii, gdzie z automatu stają się niewykwalifikowanymi robotnikami budowlanymi, narażonymi na wszelkie możliwe zagrożenia i niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia. O tym mówi praca, która swoją kolorystyką i intensywnością przekazu ma zmusić do myślenia. Jej cechą charakterystyczną jest pojawiający się zarys męskiego piktogramu.

Tych kilka przytoczonych przykładów oczywiście nie wyczerpuje zagadnień poruszanych przez Li Xu. Pozwolę sobie wymienić pozostałe tytuły serii grafik zaprezentowanych w tekście dysertacji doktorskiej Li Xu oraz streścić poruszane przez nie istotne problemy dotyczące chińskiego społeczeństwa. I tak „Sudden death” wprost nawiązuje do nagłej śmierci najczęściej spowodowanej stresami cywilizacyjnymi. To zarówno przetworzony obraz wykresu kardiograficznego, jak i piktogram męski. „Life is Fleeting” to grafika, której sedno stanowi porównanie kobiety do kwitnącego kwiatu, co Li Xu przedstawia jako ułożony z czerwonych płatków na ciemno niebieskiej apli piktogram żeński. „Pressure” i „Heavy pressure” to kilka grafik ukazujących świat kobiet pod nieustającą presją. „Men and women” to przewrotnie ukazanie piktogramu postaci żeńskiej za pomocą znaków/symboli postaci męskiej i na odwrót. „Bricklayer - female, „Bricklayer - male, „Being Fettered” „Taiji- female (女)” „Taiji - male (男)” to grafiki z użyciem iluzji przestrzeni zamkniętej w dwóch wymiarach papieru, prezentujące piktogramy zarówno męskie, jak i żeńskie, w ujęciu przestrzennym. Te grafiki, o czym znowu pisze Li Xu, odnoszą się przede wszystkim do pozycji kobiet i ich nadmiernych obciążeń w pracy, a także w codziennym życiu. Są próbą ukazania m.in. za pomocą symbolicznej kraty uniesionej w geście uwolnienia się, czy wręcz pozbycia wszelkich ograniczeń, tworzą kształt piktogramu postaci kobiety. Zupełnie inaczej prezentują się prace graficzne Li Xu ustawione w realnej przestrzeni. Autor przedstawia je tak: jest to instalacja złożona z kilku wydrukowanych na plexiglasie okręgów z wydrukowanymi cyframi i literami, które ustawione jedno za drugim, w niewielkich odstępach, przy odpowiednim ustawieniu wzroku patrzącego, układają się w portret artysty. Jednocześnie oglądając każdą powierzchnię płyty plexiglasu z osobna, można zobaczyć symbol chemiczny O_2 . Jeszcze inną, chyba najbardziej interesującą formą prezentacji prac graficznych Li Xu, są grafiki ekranowe. Prezentowane w różnych odsłonach. Pierwsza to projekcja zatytułowana „Koronowirus” przedstawiająca zawieszoną w przestrzeni ekranu animację wirusa z twarzami ludzi umieszczonymi w jego koronie, nieustannie zmieniającego się pod wpływem upływającego czasu i przekształcającego się w zupełnie inne formy. Ten upływający czas i zmiany formy dokonywane w jego trakcie - jak interpretuje Li Xu - to swoiste odesłanie widzów do czasu epidemii i jego wpływu na naszą psychikę. Chyba jednak najbardziej interesującą, przynajmniej dla mnie, z powodów technologicznych i dalszych konsekwencji, jest praca opisana przez Li Xu jako „Wear or not to wear”.

Jest to ponownie praca ekranowa, w zamierzeniu artysty interaktywna, wciągająca oglądających w reakcję z obrazem pojawiającym się na ekranie. Widz dotykając ekranu może usunąć z twarzy/portretu Li Xu maseczkę antykowidową. Z usuniętych maseczek powstaje nowy układ graficzny współgrający lub nie z portretami Li Xu. W ten sposób sami tworzymy nową wersję grafiki zupełnie różną od tej początkowej, zaprojektowanej przez Li Xu. Pisząc powyżej o konsekwencjach dla grafiki, można puścić wodze fantazji i wyobrazić sobie, że oglądający wystawy interaktywne widzowie wkrótce będą współautorami grafik ekranowych. Zapewne będą mogli, tak jak to robi się w grach komputerowych, wybierać postać bohatera i wyposażać go w atrybuty oraz przestrzeń do działania. Dzięki temu już całkiem blisko jest ten moment, kiedy będziemy wybierali artystę i jego dzieła do kreacji własnych możliwych interaktywnych interpretacji graficznych.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej przez mgr Li Xu rozprawy i pracy doktorskiej oraz dorobku artystycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego stwierdzam, że mgr Li Xu spełnia wymogi art. 187 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z dn. 20.07.2018 r. Jednocześnie pozytywnie oceniam dorobek artystyczny, zawartość merytoryczną rozprawy doktorskiej i wysiłek twórczy włożony w realizację dość złożonej koncepcyjnie i technologicznie całej kolekcji prac graficznych, o wspólnym tytule *The Hidden Graphic - Ukryta grafika*. Pozostaję pod dużym wrażeniem zaangażowania mgr Li Xu nie tylko w samo tworzenie wartościowych artefaktów, ale także mocno brzmiącego głosu artysty, oddanego problemom społecznym i budzącym emocje wzajemnym relacjom kobiet i mężczyzn w Chinach XXI wieku. Biorąc pod uwagę te wszystkie wymienione przeze mnie fakty, z pełnym przekonaniem popieram wnioski o nadanie mgr Li Xu stopnia doktora sztuki przez Radę Naukową Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Prof. Jacek Szewczyk

